

Nr 379

Av herr Jacobsson, Gösta, m. fl., om utredning angående skattesystemets verkningar.

(Lika lydande med motion nr 487 i Andra kammaren)

Skattesystemet har under det senaste årtiondet undergått betydande förändringar. De direkta skatterna har fått ändrade regler i betydelsefulla hänseenden. Nya beskattningsformer har införts bl. a. på kapitalvinstbeskattningens område. Genom inflationen har marginalskatterna för fysiska personer skärpts. Balansen mellan direkta och indirekta skatter har ändrats så att de sistnämnda i dag svarar för allt större del av statsinkomsterna. Nya skatteformer är förestående, såsom framgår av årets finansplan. Den nuvarande allmänna varuskatten kommer att ersättas fr. o. m. 1969 av en mervärdesskatt, varjämte en särskild arbetsgivaravgift kommer att införas.

Märkligt är att den skildrade utvecklingen på skattelagstiftningens område ägt rum utan att någon närmare analys av skattesystemets samhälls-ekonomiska verkningar företagits, detta trots att systemet har utnyttjats för såväl konjunkturpolitiska som inkomst- och förmögenhetsutjämnande ändamål. Resultatet har, som känt är, ej alltid blivit det avsedda.

Vissa sidor av problemet har gjorts till föremål för analys av professor Gunnar Myrdal i ett tidigt verk. Likaså har frågor av denna karaktär behandlats i det av professor Bendt Hansen år 1953 utgivna arbetet »Finanspolitikens ekonomiska teori». Detta arbete låg emellertid på ett delvis mycket teoretiskt plan och har numera förlorat mycket av sin aktualitet. Bendt Hansens undersökningar har veterligen ej fullföljts. Vissa undersökningar lär ha påbörjats av allmänna skatteberedningen, men någon närmare redovisning därav har ej kommit till stånd.

Stabiliseringsutredningen var också i sin mån inne på hithörande problem.

Emellertid föreligger inga aktuella undersökningar i ämnet, i vilka hänsyn tagits till det senaste årtiondets händelser på skatteområdet. Dessa har tillkommit utan någon mera vetenskaplig ekonomisk analys av verkningarna. Någon samlad överblick föreligger inte.

Med hänsyn till den avgörande betydelse som den offentliga sektorn och skatternas utformning har för vårt lands ekonomi talar starka skäl för att en förutsättningslös och allsidig översyn av de skilda verkningar som de olika skatteformerna kan ha på samhällsekonomin kommer till stånd. Även övervältringsfenomenen, skattesystemets sociala och psykologiska verkning-

ar, skattebetalarnas reaktioner i förhållande till företagna skattepolitiska åtgärder samt skatternas samband med företagens självfinansiering bör göras till föremål för analys. Vidare bör skatternas förhållande till konjunkturskiftningarna utredas. Undersökningarna förutsättes skola ligga på en hög nivå och framstående vetenskaplig expertis beredas tillfälle att medverka.

Genom möjligheterna att använda datamaskiner torde man relativt snabbt kunna få fram värdefulla data. Likaså borde man kunna utnyttja de undersökningar som kommit till stånd inom OECD och EEC.

En kartläggning av dessa förhållanden kan få stor betydelse för skattelagstiftningens framtida utformning.

Under återopande av vad som sålunda anförts hemställer vi, att riksdagen måtte besluta att hos Kungl. Maj:t göra framställning om en förutsättningslös och allsidig utredning rörande skattesystemets verkningar i olika hänseenden framför allt med avseende på samhällsekonomin.

Stockholm den 25 januari 1968

Gösta Jacobsson (h) N. Yngve Nilsson (h) Eskil Tistad (fp)

Gudmund Ernulf (fp) Torsten Andersson (cp)